

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAMA

**PENTRU EXAMENUL DE OBȚINERE A
GRADUL DIDACTIC II ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT**

**- PROFESORI –
SPECIALIZAREA BIOLOGIE- AGRICULTURA**

2007

I. NOTA INTRODUCTIVA

Programa pentru examenul de obținere a gradului didactic II în învățământ reprezintă documentul curricular și normativ de bază în temeiul căruia vor fi structurate și asigurate atât orientarea generală în domeniul cunoașterii științifice și didactic/metodice a domeniului de referință, cât și parcurgerea, prin studiu sistematic, a unei tematici adaptate nivelului profesional al cadrului didactic, relevante, moderne și cu o sensibilă deschidere interdisciplinară.

Programa este concepută ca bază necesară și utilă atât pentru perfecționarea continuă, cât și pentru testarea/evaluarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției din perspectiva nivelurilor carierei didactice. Acestea se vor corela cu normativitatea psihopedagogică pe baza căreia sunt proiectate, aplicate și inovate structurile și unitățile de competențe - cunoștințele, abilitățile, valorile și atitudinile - corespunzătoare standardelor și statutului asumat/jucat de cadrul didactic în unitățile de învățământ preuniversitar din România

În cadrul acestei programe, de importanță majoră sunt acele componente care vor valoriza **rolul constructiv, coparticipativ** al cadrului didactic în calitatea sa de actor cu statut de educator, de purtător al mesajelor științei devenite disciplină de învățământ, de reprezentant al comunității profesorilor de specialitate instituția școlară și substanța **competențelor dobândite** de acesta, în concordanță cu motivația profesională, cu o serie de **roluri specifice**. De exemplu, pentru dimensiunea didactică, menționăm rolurile: evaluator intern și extern, consilier în procesul de învățare și, mai ales, în depășirea dificultăților în învățare, mediator didactic în procesul de adecvare a logicii domeniului de specialitate la psihologia învățării, predării, evaluării etc.

Au fost urmărite formarea și structurarea competențelor pentru profesia de cadru didactic, cu aplicare la predarea disciplinelor de specialitate din aria curriculara tehnologiei. Pe lângă competențele specifice, în specialitate, sunt vizate competențele pentru îndeplinirea eficientă a unui rol social precum și competențele metodice.

Tematica programei reflecta **ponderile**:

- conținuturilor destinate pentru formarea competențelor științifice (aprox.. 60%);
- conținuturilor destinate formării competențelor didactice, încorporând metodică și aplicațiile școlare ale domeniului (aprox. 30%);
- conținuturilor altor tipuri de competențe necesare cadrelor didactice - competențe cheie (aprox. 10%).

În elaborarea programelor au fost aplicate **criterii de selectare a conținuturilor**, precum: relevanța conținuturilor pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, utilitatea explicită a conținuturilor pentru activitatea didactică, adaptabilitatea la contexte profesionale, socioculturale, sociale, economice și tehnologice în schimbare/în evoluție, integralitatea și coerența viziunii asupra cunoașterii de specialitate, abordate în relație cu didactica domeniului de specialitate, actualitatea științifică, în raport cu schimbările/ inovațiile la nivel conceptual, metodologic și aplicativ și asigurarea calității în educație.

Competențe specifice

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice de specialitate și metodice pentru disciplinele/modulele de specialitate;
- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinelor/modulelor de specialitate și problemele de învățare specifice domeniului de pregătire;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor;

- Operarea cu standardele de pregătire profesională și programele școlare pentru proiectarea unui demers didactic adaptat nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei;
- Utilizarea tehnologiilor informaționale în demersul didactic;
- Aplicarea adecvată a principiilor și metodelor specifice didacticii disciplinelor/modulelor tehnologice;
- Elaborarea, selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Proiectarea și/sau selectarea unor conținuturi pentru programele opționale sau curriculum în dezvoltare locală de tipul aprofundare/extindere/opțional ca disciplină nouă;
- Comunicarea eficientă cu partenerii în activitatea educațională;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată;
- Transmiterea, în funcție de particularitățile de vârstă ale elevilor, a conținuturilor astfel încât să dezvolte structuri operatorii, afective și atitudinale;
- Dezvoltarea competențelor civice și interpersonale ale elevilor și conduita antreprenorială a acestora;
- Stimularea potențialului fiecărui elev și dezvoltarea creativității.

II. DIDACTICĂ GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR / MODULELOR DE SPECIALITATE

1. Locul și rolul disciplinelor/modulelor de specialitate în învățământul preuniversitar. Construirea demersurilor didactice pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev.
2. Curriculumul școlar:
 - a) elemente componente (curriculum național, planuri- cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, module);
 - b) documente curriculare (standarde de pregătire profesională, planuri-cadru și planuri de învățământ, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare);
 - c) obiectivele predării – învățării – evaluării la disciplinele/modulele din aria curriculară “Tehnologii”. Competențe generale, competențe specifice, unități de competență și competențe
 - d) proiectarea curriculumului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: aprofundare/extindere/opțional ca disciplină nouă;
3. Operaționalizarea obiectivelor didactice: proceduri de operaționalizare și exemple.
4. Relația între competențe și conținuturi de instruire.
5. Metode și procedee de predare-învățare:
 - a) clasificarea și caracteristicile principalelor grupe de metode de învățământ;
 - b) exemplificări de aplicare a unor metode specifice disciplinelor/modulelor de specialitate;
 - c) utilizarea metodelor de predare activ-participative, centrate pe elev / tehnicilor de învățare prin cooperare: metoda proiectului; studiul de caz; jocul de rol; lucrul în echipă; problematizarea;
 - d) metode de stimulare a creativității elevilor: brainstorming-ul, ingineria ideilor, sinectica, metoda 6-3-5, discuția panel, metoda “6-6” (Philips);
 - e) utilizarea tehnologiilor informatice și de comunicare în procesul didactic; exemplificări;

6. Mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare:
 - a) funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ;
 - b) tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor; exemplificări;
7. Medii de instruire reale și virtuale: cabinete, laboratoare, ateliere, complexe multimedia, săli de clasă, ferme didactice, târguri și expoziții, șantiere (descriere și condiții de utilizare);
8. Forme de organizare a activității didactice: lecția și variantele de lecție; alte forme de organizare (cercurile de elevi, consultațiile etc.)
9. Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curriculare și criteriile de performanță din standardele de pregătire profesională:
 - a) evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: definire, funcții;
 - b) metode și tehnici de evaluare;
 - c) erori în evaluare și modalități de minimizare a lor;
 - d) construirea instrumentelor de evaluare (teste, chestionare, fișe etc.);
 - e) calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
 - f) tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare.
10. Proiectarea demersului didactic: planificare calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea lecției (pentru diferite tipuri de lecții). Proiectarea de activități de învățare intra, inter și transdisciplinare. Cercurile științifice ale elevilor. Proiectarea în echipă în contextul curriculumului modular.
11. Modalități de adaptare a procesului instructiv-educativ în vederea integrării elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES).
12. Integrarea abilităților cheie în contextul diferitelor discipline tehnologice și module de specialitate.
13. Pregătirea profesorului pentru activitatea didactică (profesională de specialitate, psihopedagogică și metodică).

BIBLIOGRAFIE

1. Adăscăliței, A., Instruire asistată de calculator, Editura Polirom, Iași, 2007
2. Cerghit, I., Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași, 2006
3. Carcea I.M., Consultanță și consiliere educațională, EDP, București, 2005
4. Cucoș, C., Pedagogie, Ed. Polirom, Iași, 1996, revizuire 2002
5. Cristea, S. (coord) Curriculum pedagogic, EDP, București, 2006
6. Crețu, C., Curriculum diferențiat și personalizat, Ed.Polirom, Iași, 1998
7. Ionescu, M., Radu, I., Didactica modernă, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995
8. Iucu R., Managementul și gestiunea clasei de elevi, Ed. Polirom, Iași, 2000
9. Jinga, I., Negreț, I., Învățarea eficientă, EDITIS, București, 1994
10. Jinga, I., Istrate, E., Instruirea și evaluarea asistată de calculator, Editura ALL, București, 2006
11. Joița, E., Eficiența instruirii, EDP, București, 1998
12. Manolescu, M., Evaluarea școlară, Editura Meteor, București, 2006
13. Neacșu, I., Instruire și învățare, ediția a II-a, revizuită, EDP, București, 1999
14. Nicola I., Tratat de pedagogie, Editura Aramis, București, 2000

15. Nițucă, C., Stanciu, I., Didactica disciplinelor tehnice, Editura Performantica, 2006
16. Negreț, I., Didactica Nova, Editura Aramis, București, 2004
17. Onu, P., Luca, C., Introducere în didactica specialității – discipline tehnice și tehnologice, Editura Polirom, Iași, 2004
18. Onu, P., Luca, C., Didactica specialității, Editura „Gh. Asachi”, Iași, 2002
19. Potolea, D., Profesorul și strategiile conducerii învățării, în vol. Structuri, strategii și performanțe în învățământ (coord. Jinga, I., Vlăsceanu, L.), Ed. Academiei, B, 1989
20. Radu, I., T., Evaluarea în procesul didactic, EDP, București, 2000
21. Toma, S., Profesorul factor de decizie, Editura Tehnică, București, 1999
22. Toma, S., Florea, V., Constantinescu, G., Îndrumări metodice pentru predarea disciplinelor instalații de încălzire și ventilare, instalații tehnico-sanitare și de gaze, EDP, București, 1983
23. Tomșa, G., Orientarea și dezvoltarea carierei la elevi, Casa de editură și presă „Viața Românească”, București, 1999
24. xxx Curriculum național (www.edu.ro)
25. xxx Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare pentru aria curriculară „Tehnologii”, MECT

III. TEMATICA DE SPECIALITATE

1. Structura și ultrastructura celulei procariote și eucariote.
2. Structura și funcțiile țesuturilor vegetale și animale.
3. Anatomia organelor reproducătoare și reproducerea la cormofite.
4. Structura și funcțiile sistemului digestiv în seria animală.
5. Fotosinteza – rolul pigmentilor asimilatori, mecanismul, influența factorilor de mediu.
6. Organizarea sistemică și nivelurile de organizare ale lumii vii.
7. Boli cu transmitere sexuală.
8. Poluarea ecosistemelor.
9. Insecte dăunătoare și utile la plante și animale
10. Aplicarea îngrășămintelor organice și chimice la culturile de câmp.
11. Combaterea integrată a bolilor, dăunătorilor și buruienilor.
12. Tehnologii de cultivare a culturilor de câmp și furajere
13. Metode de îmbunătățire și de folosire a pajiștilor permanente.
14. Producerea materialului de sămânță .
15. Managementul resurselor umane (analiza și evaluarea posturilor, recrutarea personalului – selecția profesională, etc.).

BIBLIOGRAFIE

1. ARSENE G. G. 2002 – Elemente de ecologie generală. Ed. Orizonturi Universitare Timișoara.
2. BUTNARU G. 2003 – Genetică. Europrint Timișoara.
3. BUTNARU G. 2003 – Evoluționism. Ed. Europrint Timișoara.
4. BUTNARIUC, N, VĂDINEANU, O.- Ecologie- EDP București 1982
5. CRISTEA V., DENAYER S., HERREMAS J.G., GOIA I. 1996 – Ocrotirea naturii și protecția mediului în România. Ed. Cluj Univ. Pres. Cluj – Napoca.
6. CEUCA T., VALENCIUC N., POPESCU AL. 1983 – Zoologia vertebratelor. E.D.P. București..

7. COSTE I., I. BORZA, G.G. ARSENE 2001 – Ecologie generală și agricolă. Ed. Orizonturi Universitare Timișoara.
8. FEIDER V., GROSSU AL., GYURKO ST., POP V. 1976 – Zoologia vertebratelor. E.D.P. București.
9. MANOLACHE, V., OTILIA, ZĂRNESCU, - Citologie, histologie animală, Ed. Universității București 1993.
10. PALICICA R. 2003 – Anatomie animală comparată aplicată în biologie. Ed. Orizonturi Universitare Timișoara.
11. LUCICA, PALESCU, ATANASIU, L., - Fotosinteza sau cum transformă plantele lumina soarelui, Ed. Albatrus, 1988.
12. POP ADELINA 2002 – Fiziologie vegetală. Ed. Valter Press Timișoara.
13. PRUNDEANU H. 2001 – Noțiuni de anatomie umană. Ed. Eurobit Timișoara.
14. PRUNDEANU H., PRUNDEANU A., DRESSLER O., SIMA A., BĂDILIȚĂ M. 2002 – Noțiuni de histologie și embriologie. Ed. Eurobit Timișoara.
15. ROȘCA D. 1977 – Fiziologie animală. EDP București.
16. SĂRĂNDAN H. 1996 – Fiziologie. Digestia, metabolismul și excreția la animale. Ed. Mirton Timișoara.
17. TOMA, C., NIȚĂ, M.- Celula vegetală, ED. Universității „A.I. Cuza”- 1995
18. AVARVAREI I., DAVIDESCU V., MOCANU R., GOIAN M., CARAMETE C., RUSU I. 1997 Agrochimia. Ed. Sitech.
19. BAICU T., SESAN TATIANA 1996 – Fitopatologia agricolă. Ed. Ceres București.
20. BĂRBULESCU C., MOTCA GH., PUIA I., MOISUC AL. 1991 – Cultura pajiștilor și plantelor furajere. Ed. Pedagogică București.
21. BERCA M. 1996 – Combaterea buruienilor din culturile agricole. Ed. Fermierul român.
22. BĂLTEANU GH. 1998 – Fitotehnie, vol. I., Ed. Ceres București.
23. BĂLTEANU GH. 1993 – Fitotehnie, vol. II. Ed. Ceres București.
24. BLAGA GH., RUSU I., UDRESCU S., VASILE D. 1996 – Pedologie EDP București.
25. BORCEAN A., BORCEAN I., DAVID GH. 1999 – Condiționarea, păstrarea și protecția produselor agricole vegetale. Ed. Eurobit Timișoara.
26. DOCEA E., SEVERIN V. 1990 – Ghid pentru recunoașterea și combaterea bolilor plantelor agricole. Ed. Ceres București.
27. GHIZDAVU I., PAȘOL P., PĂLĂGEȘIU I., BOBÂRNAC B., FILIPESCU C., MATEI I., GEORGESCU T., BAICU T., BĂRBULESCU AL. 1999 – Entomologie agricolă. EDP București.
28. GUȘ P., LĂZUREANU A., SANDOI D., JITAREANU G., STANCIU I. 1998 – Agrotehnică. Ed. Risoprint Cluj – Napoca.
29. MOISUC AL., DUKIČ D. 2002 – Cultura plantelor furajere. Ed. Orizonturi Universitare Timișoara.
30. MUNTEAN S. L., BORCEAN I., AXINTE M., ROMAN GH. 2001 – Fitotehnie. Ed. U.S.A.M.V. Iași.
31. MUNTEAN S. L. 1997 – Mic tratat de fitotehnie, vol. I. Ed. Ceres București.
32. MUNTEAN S. L. 1997 – Mic tratat de fitotehnie, vol. II. Ed. Ceres București.
33. MUREȘAN D., PLESA I., ONU N., SAVU P., NAGY Z., JINGA Z., TEODORIU AL., PALTINEANU P., TOMA I., VASILESCU I. 1992 – Irigații, desecări și combaterea eroziunii solului. EDP București.
34. TONEA CORNELIA 1996 – Tractoare. Ed. Marineasa Timișoara.
35. TOMA D., NEAGU T., FLORESCU T., MINULESCU P., LEPSI S. 1981. Tractoare și mașini agricole EDP București
36. XXX 1992 – Ghid pentru utilizarea principalelor produse de uz fitosanitar. Ministerul Agriculturii și Alimentației.

37. XXX 1996 – Codexul produselor de uz fitosanitar omologate pentru a fi utilizate în România.
38. XXX 1999 – Lista oficială a soiurilor (hibrizilor) de plante de cultură din România. M.A.A.